بێ موجامەلە..

ئەگەر بە یەک لەهجە بخوێنین، کوردین.. دەنا : ئەلفاتیحا..!

موحسین جوامێر
mohsinjwamir@hotmail.com

بەر لە ماوەیەک بیسترا و زانرا گوایە بڕیاردراوە لەمەودوا لە هەموو کوردستاندا بە یەک شێوەزاری کوردی بخوێندرێت، ئەویش بەشێوەزاری باو، کە سەدەیەک زێترە بووەتە زمانی نووسراوە کوردییەکان و هەر لە زووەوەش کراوە بە زمانی رەسمی وفەرمانڕەوا.. هەر بۆیەش دەبینیت ئەو کوردە دهۆکی و زاخۆییانەی لە حەفتاکاندا بە کوردی خوێندوویانە، بەتەواوی لەگەڵ کوردی ناوچەکانی دیکەدا لەیەکدی دەگەن و هیچ کێشەیەکیان نییە و حەوجە بەعەرەبی ناکات..!!

بەندە بەر لە ساڵێک، پەیامێکم بە نێوی (زمانی یەکگرتووی کوردیمان دەوێ !) ئاڕاستەی سەرۆکی کوردستان هێژا مەسعوود بارزانی کرد.. رەنگبێ تێیدا تا رادەیەکی گونجاو و بە تێروتەسەلی لە کەڵک و بەهرەی بەکارهێنانی (یەکزمان یان یەکلەهجە) و زیان وکارەسات لەبەکارهێنانی چەند شێوەزمان، دوابم.. دیسان بەم دواییەش کە دەنگۆی بەکارهێنانی یەک شێوەزار لە کوردستاندا کەوتە بەرگوێم، وتاریکم بە عەرەبی نووسی و لەوانەیە بە پەیامە کوردییەکەوە، توانیبێتم پوختەسەرنجیک گەڵاڵە بکەم کە بەری رامان و تێبینییەکانی نزیکەی پازدە ساڵمە لە خوێندن بە دوو لەهجەی کوردی لە قوتابخانەکانی سویدا..کە سەرەنجام گەیاندمی بەو قەناعەتە عیلمی و واقیعییەی کە مادەم بە دوو لەهجە دەخوێندرێ، بوونمان وەک کورد لە مەترسی دایە، ئەگەرچی هێندێ خاڵیش ـ جارێ ـ کۆمان بکاتەوە.. ئەگەر سەرکردایەتیی سیاسیش خودان بڕیار نەبێت و هێشتا جیددیتر نەبێت ، بێی هیچ سێودوویەک دەبین بە گەلانی سۆران و بادینان و هتد، بەڵام تا ماوەیەک لە کوردستاندا..!

من هاوڕێ لەگەڵ ئەوەی بە نرانی هەنگاوێکی ئاوا کە بەڕاستی زادەی تێگەیشتنێکی واقیعبینانەیەـ ئەگەر راست بێت، دڵخۆشم و بەنیشانەی هۆشیاری و تێگەیشتن لە ئێستە و داهاتووی کوردستانی دەزانم، بێگومانم لەوەی تۆزیک پێویستیی بە تێگەیاندن هەیە، چونکە هێندێ کەس ـ بەتایبەتی چینی گەنجی تازەفەریک ـ لەم کەشوهەوا پڕ لە ئازادییە نائاڕاستەکراو و ناعیلمییەدا، زۆر لایان ئاساییە بە زمانی شارەکەی تێیدا لەدایک بوونە، بخوێنن وئەزموونەکەشیان هەر ئەوەندە بڕ دەکات و ئاکامی شتان ناخوێننەوە.. ناشزانن زمانە پەتییەکانی دنیا وەک زمانی کوردی بەدبەخت نەبوون، خاوەنەکانیان زوو کێشەی خۆیان یەکلا کردەوە و ئەو رۆژگارە ترسناکەی کوردیان بەخۆیانەوە نەدی کە هەندێک خەریکە دەڵێن : با خەڵکی کورد هەر هەژدە لەهجە کوردییەکە، بە لەهجەی خۆیان بخوێنن، ئەنجا ـ لەپاش چەند نەوەیەک ـ هەموو لە خاڵێکدا ـ بە خەیاڵ ! ـ بەیەک دەگەن وئەوسا زمانێکی ستاندارد ـ بە قودرەتی قادیر ! ـ دادەمەزرێ و دەچەسپێت.

بەدووریشی نازانم ئەو زمانە پەتییەی ـ بەم شێوەیە ـ بانگەشەی بو دەکرێ، وەک هاتنی ئیمامی دوازدەم بێت بۆ شیعە، کە هەرگیز بۆ کورد نایەت. لەوانەیە ـ ئەگەر هاتیش ـ لە کوردی بترازێ، هەر سێ زمانی فارسی و عەرەبی و تورکی بزانێت..!

ڕەنگبێ ئەم چەند تێکستەی خوارەوە کە نووسەرێکی دهۆکی نووسیویەتی و لە رۆژنامەیەکدا بلاو کراوەتەوە، ئاماژەیەک بێت بۆ ئەوەی هی وا هەن زۆر بە هەڵە لە شت دەگەن و شتان بە هەڵە لە قەپان دەدەن :

(باشە بۆچی قوتابیی عەرەب ماف هەبێت ب عەرەبی بخوینیت ویی تورکمان ب تورکمانی ویی فەڵە ب سریانی وقوتابیێ کوردێ سۆرانی ب سۆرانی، بۆچی قوتابیێ کوردیێ بەهدینان ماف نەبێت ب زمانێ دەیکا خۆ بخوینیت، هەر چ نەبیت ل قوتابخانا دەستپێکی سەرەتایی) .

به ورديش سەيرى ئەم برگەيەى نووسەرى گۆرين بكەن : (پاشێ ئەڤە مافێ خەلكى مەيە، چەوا مە نەگوتە وان ناچێبيت هوين ب زاراڤێ سۆرانى بخوێنن، هەروەسا ناچێبيت ئەو ژى ديتن ونێرينێن خۆ ـ بێى رازيبوونا مە ـ ل سەر خەلكێ مە بسەپێنن..).!

ئەوجا با لەم چەند برگەيەى خوارەوە ڕابمێنێين كە نووسەرێكى هەولێرى نووسيويەتى :
(ئەگەر لە خەمى زماندا بين، نابێ بير لەوە بكەينەوە شێوەزارێكى كوردى بەسەر ئەوانيتردا، بە هەر بيانوويەک بێ زاڵ بكەين. من پێشنيار دەكەم، بەر لە هەموو شتێک، ئەو گۆڤار و رۆژنامانە لەو كوردييە سەقەتە پاک بكەينەوە و دواى ئەوە بير لە سيستەمى خوێندن بكەينەوە : لە بادينان، لە پۆلى سێيەمى سەرەتاييەوە، هەموو وانەكانيان، يا زۆربەيان بە شێوازى سۆرانى بێ، لە سۆرانيش لە پۆلى سێيەمى سەرەتاييەوە، هەموو وانەكانيان يا زۆربەيان كرمانجى ژووروو بێت.. ئەگەر ئێمە لە مەسەلەى زمانى يەكگرتوودا لە پلەى يەكەمايەتيى هێلكە و مريشكدا بين، نەوەى داهاتوو، پاش سى ساڵى دى كە بەو شێوەيە خوێندبێتيان و هەردوو زاراوە سەرەكييەكە بزانن، دەتوانن يەكەم هەنگاو بەرەو زمانى يەكگرتوو بنێن) .

گەلۆ..! خەريكە سەختترين قۆناخ ڕووبەڕووى هەمووان ببێتەوە..بێجگە لە خودانى ئەو دوو لەهجە سەرەكييە، هى وا هەيە خەريكە لە مەغدوورييان ئاگر بكاتەوە، وا دەزانێ لە دوو لايان چەوساوەتەوە .. ماوەيەک بەر لە ئێستە، يەكێک شيوەنێكى ئەوەندە گەرمى بۆ لەهجە فەرامۆشكراوەكەى خۆى بۆ گێرام، گريانم لۆ شێوە نازدارەكەى هەولێرم هات، برينم بۆ (كوو)، (لۆ)، (مار نەک ماڵ)، (داک نەک دايک)، (پلک نەک پوور)، (دووكەر نەک دووكەڵ) وهەزارويەک وشە و رستەى هەولێرييانەى ديكە، كولايەوە..!

به خوێندنەوەى گۆڕەپانى ئەدەبى و زمانەوانى و هەبوونى هێندێ دەست و هەڵوێستى بە مەبەست، لەو قەناعەتە دام دەبێت لە بوارى رەسميدا وەک (روكنێكى دين) سەيرى ئەو لەهجەيەى تا ئەمرۆكە داڵدەى داوين و بۆ ئێمە لە ئاسمانى بەرزيدايە و وەک فريشتەى ڕەحمەتە، بكرێت و هاوكات بە وشە شيرين و لەبارەكانى شێوەكانى ديكە، بيكەين بە بووكى رازاوەى سەرلەبەرى كوردەواريمان.

با ئەوەى هەمانە بە خەياڵى ئەوەى هاتنەكايەى مەحاڵە، سەرنەنێتەوە.. هەر ساردينواندنێكيش يان وەدرەنگخستنێک، ئەوا پەيتاپەيتا لە يەكديمان دوور دەخاتەوە، هێدى هێدى بيرۆكەى كوردستانى خاوەن كورديش نامێنێت، بەڵكوو وەک عيراق دەبێتە وڵاتێک لە تاريفكردنيدا دەوترێ : " بريتييە لە نەتەوەكانى سۆرانى و باديني وكەمەنەتەوەكانى وەک ... هتد..! ".. ئەوسا فيدراليیەتى شارانمان لێ موممبارەک دەبێت وكالاش بەقەد بالا دەبێت.

من مردوو ، ئێوە زيندوو.. ئەگەر ـ بەتايبەتى سەركردايەتيى سياسى ـ مشوورى ئەم دەردە لەنێوبەرە نەخوات، دەشێ ـ لە داهاتوودا ـ وەک خودان كيشەى نەتەوايەتيش ـ نەخرێينە تەرازووى بايەخپێدانەوە و وەک ئەفريقاييەكان ببين بە قەبائيل و مامەڵەمان لەگەڵدا بكرێت و دواجاريش ـ هەرخۆمان ـ ناچار بين پەنا وەبەر زمانێكى بەربڵاو و بەختەوەرى بيانى ببەين.

بڕۆن بشگەڕێن، بزانن ئاخۆ لە هەر چوار ئيقليمى دنيادا گەلێک هەيە بە دوو شێوە بخوێنێت، هەتا ئەگەر لە لووتكەى ديموكراتييەتيشدا بێت.. ياخود دكتاتورييەتى يەكلەهجە كە زامنى مانەوەى يەكنەتەوەييە، وەک نوێژ فەرز كراوە.!

اللهم هل بلغت.! اللهم فاشهد.!